



Sygn. akt I UK 533/14

## **WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 9 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący)

SSN Zbigniew Myszka

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania E. S.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych  
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń  
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 9 grudnia 2015 r.,  
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego  
z dnia 24 czerwca 2014 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi  
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.**

### **UZASADNIENIE**

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 7 marca 2014 r. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 lipca 2013 r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy E. S. rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 1 stycznia 2013 r.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia. Wnioskodawca złożył w dniu 31 stycznia 2013 r. wniosek o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy, dołączając kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych, legitymację ubezpieczeniową zawierającą dwie pieczętki Przedsiębiorstwa Upowszechniania Prasy i Książki „Ruch” z dnia 19 września 1972 r. oraz z dnia 26 listopada 1976 r., poświadczenia o zatrudnieniu przez Przedsiębiorstwo Upowszechniania Prasy i Książki „Ruch” z dnia 18 września 1972 r., z dnia 23 sierpnia 1973 r., z dnia 4 września 1974 r., z dnia 11 marca 1975 r., z dnia 18 grudnia 1976 r., z dnia 6 marca 1978 r., z dnia 12 lutego 1979 r. oraz z dnia 2 października 1984 r., a także informację, że ma problemy z uzyskaniem dokumentów potwierdzających pełny okres zatrudnienia w RSW „Prasa-Książka-Ruch”. Pismem z dnia 21 marca 2013 r. organ rentowy powiadomił wnioskodawcę, że z powodu braku dokumentów potwierdzających zatrudnienie, termin wydania decyzji ulega przesunięciu i do dnia 5 kwietnia 2013 r. należy doręczyć świadectwo pracy lub stosowne zaświadczenie. W odpowiedzi wnioskodawca przedłożył zaświadczenie wydane przez RSW „Prasa-Książka-Ruch” z dnia 4 lipca 1975 r., stwierdzające, że pracuje od dnia 10 lipca 1972 r. na stanowisku inwentaryzatora, pismo z dnia 18 listopada 1977 r. o przeniesieniu z dniem 1 listopada 1977 r. na stanowisko rewidenta oraz zakres obowiązków służbowych z dnia 24 marca 1977 r. Decyzją z dnia 16 kwietnia 2013 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy z tej przyczyny, że nie spełnił on warunku wymaganego stażu pracy. W 10-leciu poprzedzającym datę powstania całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawca nie wykazał 5-letniego okresu składkowego i nieskładkowego ani 30 lat okresów składkowych, a jedynie 13 lat, 5 miesięcy i 7 dni. Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy okresu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę oraz umowy agencyjnej od dnia 10 lipca 1972 r. do dnia 11 czerwca 1990 r. w RSW „Prasa-Książka-Ruch”, ponieważ okres ten nie został wystarczająco udowodniony. Organ rentowy zaznaczył w treści decyzji, że wniosek zostanie ponownie rozpatrzony po nadesłaniu dokumentów z archiwum. W dniu 15 lipca 2013 r. wnioskodawca złożył w organie rentowym zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za lata 1972-1990 (druk Rp-7) wystawione przez RSW „Prasa-Książka-Ruch”. Zaskarżoną decyzją z dnia 23 lipca 2013 r. organ

rentowy przyznał wnioskodawcy rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 1 lipca 2013 r. do dnia 31 grudnia 2014 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy, powołując się na treść art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna), Sąd Okręgowy stwierdził, że organ rentowy nie podał wnioskodawcy żadnego terminu nadesłania brakującej dokumentacji. Skoro już w styczniu 2013 r. rozpoczął on starania o otrzymanie dokumentów potwierdzających zatrudnienie w RSW „Prasa-Książka-Ruch” i przesał je do organu rentowego zaraz po ich otrzymaniu, to w ten sposób uzupełnił wniosek z dnia 31 stycznia 2013 r. W ocenie Sądu Okręgowego, zawarte w decyzji z dnia 16 kwietnia 2013 r. sformułowanie, że „wniosek zostanie ponownie rozpatrzony” w sposób jednoznaczny wskazuje, iż wnioskodawca nie był zobligowany do składania nowego wniosku o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy, gdyż powinien być rozpoznany wniosek z dnia 31 stycznia 2013 r. wobec jego uzupełnienia.

Wyrokiem z dnia 24 czerwca 2014 r. Sąd Apelacyjny, w uwzględnieniu apelacji organu rentowego, zmienił powyższy wyrok i oddalił odwołanie wnioskodawcy.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że nie jest sporne, iż wnioskodawca na datę powstania całkowitej niezdolności do pracy, tj. na dzień 12 grudnia 2012 r. nie udowodnił wymaganego 5-letniego okresu składkowego i nieskładkowego w dziesięcioleciu poprzedzającym datę powstania niezdolności do pracy i mógł nabyć prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy tylko wówczas, gdyby udowodnił 30-letni okres składkowy. Na dzień złożenia wniosku o świadczenie rentowe wnioskodawca wykazał stosownymi zaświadczeniami i świadectwami pracy 13 lat, 5 miesięcy i 7 dni okresów składkowych oraz wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej i angaże dotyczące zatrudnienia w RSW „Prasa-Książka-Ruch”, na podstawie których można byłoby przyjąć do okresów składkowych wyłącznie okres od 18 września 1972 r. do 2 października 1984 r. (12 lat i 14 dni), co stanowiłoby łącznie 25 lat, 5 miesięcy i 21 dni. Nieprzedłożenie przez wnioskodawcę stosownej dokumentacji do upływu terminu przedłużonego mu przez

organ rentowy do dnia 5 kwietnia 2013 r., spowodowało wydanie decyzji odmownej z dnia 16 kwietnia 2013 r.

Powołując się na poglądy judykatury, Sąd drugiej instancji stwierdził, że wzruszenie prawomocnej decyzji organu rentowego może nastąpić tylko w przypadku spełnienia przesłanek określonych w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej, a więc w sytuacji przedłożenia nowych dowodów lub ujawnienia nowych okoliczności istniejących przed wydaniem tej decyzji, mających wpływ na prawo do świadczenia lub jego wysokość. Takie nowe dowody w postaci kompletnych zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za lata 1972-1990 (druki Rp-7) wnioskodawca przedłożył w organie rentowym w dniu 15 lipca 2013 r. i od tego miesiąca przyznano mu prawo do świadczenia i jego wypłaty stosownie do art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej. W dacie złożenia wniosku wnioskodawca nie wykazał wymaganego 30-letniego stażu pracy i nie przedstawił wymaganych dowodów do upływu terminu przedłużonego mu do dnia 5 kwietnia 2013 r. Przepis art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej obliguje organ rentowy do wydania pierwszorazowej decyzji w terminie 30 dni od daty wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, a w celu zdynamizowania postępowania, ustawodawca zobowiązał organ rentowy do wyznaczenia ubezpieczonym dodatkowego terminu do przedstawienia niezbędnych dowodów, o ile dotychczas przedłożone nie są wystarczające dla ustalenia prawa lub wysokości świadczenia. Jeśli przed upływem wyznaczonego terminu dowody zostaną przedstawione, okres 30 dni na wydanie decyzji liczony jest od dnia następnego po dniu przedłożenia tych dowodów w organie rentowym. Data końcowa dodatkowego terminu do przedstawienia dowodów (w przypadku jego bezskutecznego upływu) stanowi datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności, o której mowa w art. 118 ust. 1. Pomijając sytuacje wyjątkowe, termin do wydania decyzji w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy nie powinien przekroczyć okresu dwóch miesięcy (art. 35 § 3 k.p.a., przewidujący dwumiesięczny termin na załatwienie sprawy szczególnie skomplikowanej; art. 83 ust. 3 ustawy systemowej, wskazujący na możliwość złożenia odwołania do sądu w razie niewydania decyzji w terminie 2 miesięcy; art. 477<sup>9</sup> § 4 k.p.c., zezwalający na wniesienie odwołania w każdym czasie, jeśli organ rentowy nie wydał decyzji w terminie dwóch miesięcy, licząc od dnia zgłoszenia

roszczenia w sposób przepisany). W ocenie Sądu drugiej instancji, brak jest podstaw, aby skutki opieszałości „RUCH” S.A. obciążały organ rentowy i usprawiedliwiały wydanie pierwszorzazowej decyzji dopiero w lipcu 2013 r. Po otrzymaniu pisma organu rentowego, wnioskodawca powinien zwrócić się do byłego pracodawcy o wydanie zaświadczenia o okresie ubezpieczenia z tytułu umowy o pracę i umowy agencyjnej, co umożliwiłoby organowi rentowemu zaliczkowe ustalenie wysokości świadczenia (art. 120 ustawy emerytalnej). Skoro wnioskodawca w zakreślonym mu terminie nie przedłożył wymaganych zaświadczeń, to prawidłowe było przyznanie mu świadczenia dopiero od dnia 1 lipca 2013 r., a więc od miesiąca, w którym przedstawił dowody potwierdzające okresy zatrudnienia (art. 133 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej). Zdaniem Sądu Apelacyjnego, konstrukcja obiektywnie błędnej decyzji organu rentowego nie może prowadzić do obciążenia tego organu skutkami wszystkich błędów innych instytucji, w szczególności zakładów pracy nienależycie wykonujących swoje obowiązki. Trudno usprawiedliwić pięciomiesięczny okres, który wskazał „RUCH” S.A. w skierowanym do wnioskodawcy piśmie z dnia 20 lutego 2013 r., jako czas niezbędny do wydania pracownikowi druku Rp-7 i skutkami jego nieterminowego wydania obciążać organ rentowy, skoro w dacie decyzji odmownej (16 kwietnia 2013 r.) wnioskodawca nie spełniał łącznie przesłanek warunkujących przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 stycznia 2012 r., II UK 249/11). Określenie „błąd organu rentowego” obejmuje jedynie sytuacje, w których organ rentowy miał podstawy do przyznania świadczenia, lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił.

W skardze kasacyjnej wnioskodawca zarzucił naruszenie prawa materialnego, przez: 1) niewłaściwe zastosowanie art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej wskutek niezasadnego przyjęcia, że organ rentowy prawidłowo wszczął i przeprowadził postępowanie w sprawie ponownego ustalenia prawa do świadczenia rentowego z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na podstawie wniosku z dnia 15 lipca 2013 r., gdy tymczasem jedyny wniosek w tej sprawie został złożony przez wnioskodawcę w dniu 31 stycznia 2013 r., a w kolejnych miesiącach dokonywał on jedynie jego uzupełnienia stosownie do pism kierowanych do niego przez organ rentowy; 2) niewłaściwe zastosowanie art. 133

ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej wskutek przyjęcia, że ustalony stan faktyczny odpowiada hipotezie art. 114 tej ustawy i uznania, że wobec wydania wcześniejszej, prawomocnej decyzji odmawiającej świadczenia rentowego, przysługuje ono dopiero od lipca 2013 r.; 3) błędne niezastosowanie art. 133 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej (z uzasadnienia podstaw kasacyjnych wynika, że skarżącemu chodzi o art. 133 ust. 1 pkt 2 tej ustawy) w związku z § 22 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. Nr 237, poz. 1412, dalej jako rozporządzenie) wskutek błędnego uznania, że organ rentowy, po pierwsze - w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie co do uprawnień wnioskodawcy, a opieszałość pracodawcy wyklucza błąd organu rentowego, po drugie - nie popełnił błędu nie uwzględniając dokumentacji przedłożonej przez wnioskodawcę w dniu 5 kwietnia 2013 r.; po trzecie - nie popełnił uchybienia przenosząc na wnioskodawcę odpowiedzialność za opieszale działanie pracodawcy; 4) błędne zastosowanie art. 118 ust. 3 ustawy emerytalnej w związku z § 29 rozporządzenia wskutek błędnego uznania, że dodatkowy termin wyznaczony przez organ rentowy był terminem właściwym w okolicznościach sprawy i uprawniał organ rentowy do wydania po jego upływie decyzji odmawiającej świadczenia, a w konsekwencji przyjęcia, że nie stanowiło błędu organu rentowego uniemożliwienie wnioskodawcy uczynienia zadość wezwaniu z dnia 21 marca 2013 r., w sytuacji gdy nie miał on wpływu na realizację wniosku złożonego u pracodawcy jeszcze przed dniem wystąpienia z wnioskiem o ustalenie prawa do renty; 5) niezastosowanie § 2 rozporządzenia wskutek pominięcia faktu nienależytego wykonania przez organ rentowy obowiązku informowania wnioskodawcy o jego uprawnieniach i udzielania mu pomocy, a w konsekwencji przyjęcia, że nienależyte wykonanie tego obowiązku przez organ rentowy pozostawało bez wpływu na przebieg postępowania oraz treść uprawnień wnioskodawcy, pozbawiając go w ten sposób możliwości uzyskania należnego świadczenia rentowego za okres od stycznia do czerwca 2013 r.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez oddalenie apelacji organu

rentowego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest usprawiedliwiona, aczkolwiek nie wszystkie podniesione w niej zarzuty mogą być uznane za zasadne.

Nietrafny jest zarzut naruszenia art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej, zgodnie z którym prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Sąd Najwyższy niejednokrotnie wyjaśniał, że celem ponownego ustalenia w trybie art. 114 ustawy emerytalnej jest ponowne rozstrzygnięcie - także z urzędu - o uprawnieniach, które powstały *ex lege* przed wydaniem weryfikowanej decyzji rentowej. Uzasadnieniem dla ponowienia postępowania zakończonęgo prawomocną decyzją organu rentowego, wyznaczającym jego cel, jest niezgodność zawartęgo w niej rozstrzygnięcia z ukształtowaną *ex lege* sytuacją prawną zainteresowanego, powstałą np. na skutek popełnionych przez organ rentowy uchybień normom prawa materialnego, czy procesowego. W ponowionym postępowaniu organ rentowy dąży więc do ustalenia, czy popełnione uchybienia lub przedłożone dowody albo ujawnione fakty mają wpływ na zmianę dokonanych wcześniej ustaleń. Bezpośrednim celem ponownego ustalenia jest rozstrzygnięcie o uprawnieniach zainteresowanego według stanu faktycznego z chwili wydania weryfikowanej decyzji rentowej. Ponowne ustalenie w trybie art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej stanowi zatem nadzwyczajną kontynuację poprzedniego postępowania przed organem rentowym, zmierzając do podważenia jego decyzji wówczas, gdy uprawomocniła się ona wskutek upływu terminu odwołania. To swoiste „wznowienie postępowania” ogranicza prawomocność czy też niewzruszalność decyzji organu rentowego w sprawach emerytalno-rentowych (por. np. postanowienie z dnia 20 września 2011 r., I BU 4/11, LEX nr 1101321).

Z niekwestionowanych przez skarżącego ustaleń wynika, że decyzją z dnia 16 kwietnia 2013 r. organ rentowy odmówił mu prawa do świadczenia rentowego z uwagi na niewykazanie wymaganego okresu zatrudnienia, a decyzja ta uprawomocniła się na skutek jej niezaskarżenia. Do wzruszenia przedmiotowej decyzji i weryfikacji na korzyść skarżącego zawartego w niej rozstrzygnięcia mogło zatem dojść wyłącznie w trybie określonym w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej, na wniosek zainteresowanego lub - w razie braku takiego wniosku (§ 3 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia) - z urzędu. Tej sytuacji prawnej nie zmienia niezawiadomienie skarżącego przez organ rentowy na podstawie art. 61 § 4 k.p.a. o wszczęciu postępowania w przedmiocie ponownego ustalenia prawa do świadczenia rentowego. Należy przy tym zauważyć, że sąd ubezpieczeń społecznych ocenia zasadność roszczenia odwołującego się, a nie formalną legalność postępowania przed organem rentowym (por. uzasadnienie powołanej przez skarżącego uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2011 r., III UZP 1/11, OSNP 2012 nr 5-6, poz. 68).

Zasadny okazał się natomiast zarzut naruszenia art. 133 ust. 1 ustawy emerytalnej. Zgodnie z powołanym przepisem, w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż: od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem - nieznajdującego w sprawie zastosowania - art. 107a ust. 3 (pkt 1); za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego (pkt 2).

Z art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej wynika, że znajduje on zastosowanie w sytuacji, gdy decyzja odmawiająca przyznania prawa do wypłaty świadczenia była następstwem popełnionego przez organ rentowy błędu. W judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że zawarte w powołanym przepisie określenie „błąd organu rentowego” obejmuje sytuacje, w których organ rentowy miał podstawy do przyznania świadczenia, lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił. Za takie przyczyny uznaje się wszelkie zaniedbania tego organu,



każdą obiektywną wadliwość decyzji (teoria tzw. obiektywnej błędności decyzji), niezależnie od tego, czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki, celowego działania organu rentowego, czy też rezultatem niewłaściwych działań pracodawców albo wadliwej techniki legislacyjnej i w konsekwencji niejednoznaczności stanowionych przepisów. Oznacza to, że przedmiotowe pojęcie obejmuje również niedopełnienie przez organ rentowy obowiązku działania z urzędu na korzyść osób uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych (por. wyroki z dnia 17 marca 2011 r., I UK 332/10, LEX nr 811827 oraz z dnia 4 grudnia 2012 r., II UK 130/12, OSNP 2013 nr 21-22, poz. 258 i powołane w nich wcześniejsze orzecznictwo).

Sąd drugiej instancji - koncentrując się na problematyce terminu do wydania przez organ rentowy pierwszorazowej decyzji w sprawie prawa do świadczenia - nie rozważał zasadniczej dla rozstrzygnięcia sprawy kwestii, a mianowicie czy wydanie decyzji odmawiającej skarżącemu prawa do świadczenia rentowego z uwagi na „niewystarczające udowodnienie” okresu zatrudnienia od 10 lipca 1972 r. do 11 czerwca 1990 r. nastąpiło po należyтым wypełnieniu obowiązków nałożonych na organ rentowy w przepisach rozporządzenia.

W myśl § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w związku z art. 116 ust. 5 ustawy emerytalnej, zainteresowany zgłaszający wniosek o emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy powinien dołączyć do wniosku dokumenty stwierdzające, między innymi, okresy uzasadniające prawo do świadczeń. Zgodnie z § 22 ust. 1 rozporządzenia w związku z art. 117 ust. 1 ustawy emerytalnej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: 1) legitymacja ubezpieczeniowa; 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia. Z powołanych przepisów wynika, że ciężar dowodu w sprawie o ustalenie prawa do świadczenia rentowego spoczywa na ubezpieczonym (por. także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2001 r., II UKN 297/00, OSNAPIUS 2002 nr 23, poz. 577 oraz z dnia 15 października 2010 r., III UK 20/10, LEX nr 694242). Jednak w sytuacji, gdy

spełnienie warunków wymaganych do uzyskania tego prawa uzależnione jest od ustalenia posiadania wymaganego okresu zatrudnienia, to zaniechanie dostatecznego wyjaśnienia tej kwestii w okolicznościach sprawy lub niezachowanie trybu postępowania określonego w przepisach rozporządzenia może stanowić błąd organu rentowego w rozumieniu art. 133 ust.1 pkt 2 ustawy emerytalnej.

Stosownie do § 2 rozporządzenia, organy rentowe udzielają informacji, w tym wskazówek i wyjaśnień, w zakresie dotyczącym warunków i dowodów wymaganych do ustalania świadczeń. Przepis § 4 ust. 4 i 6 rozporządzenia w związku z art. 118 ust. 3 ustawy emerytalnej stanowi, że jeżeli we wniosku nie zamieszczono danych lub nie dołączono dokumentów, które są niezbędne do jego rozpatrzenia, organ rentowy wzywa zainteresowanego do uzupełnienia wniosku w terminie nie krótszym niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje wydanie decyzji o odmowie wszczęcia postępowania. Jeżeli zainteresowany nie usunął braków, mimo pouczenia, o którym mowa w ust. 4, organ rentowy wydaje decyzję o odmowie wszczęcia postępowania. Z kolei z § 29 ust. 1 rozporządzenia wynika, że w postępowaniu przed organem rentowym mogą być również dopuszczone dodatkowe dowody, jeżeli są one niezbędne do załatwienia sprawy. W tym przypadku organ rentowy wzywa zainteresowanego lub inny podmiot do przedłożenia dodatkowych dowodów, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 60 dni, licząc od dnia doręczenia wezwania. Jeżeli wezwanie do przedłożenia dodatkowych dowodów jest kierowane do innego podmiotu niż zainteresowany, organ rentowy każdorazowo informuje o tym zainteresowanego. W myśl ust. 2 tego paragrafu, niedostarczenie środka dowodowego w wyznaczonym terminie stanowi podstawę do wydania przez organ rentowy decyzji w sprawie świadczenia na podstawie posiadanych dowodów.

Skarżący wywodzi, że po pierwsze - powyższy tryb postępowania nie został zachowany, gdyż organ rentowy, wyznaczając dodatkowy termin do przedłożenia zaświadczenia o zatrudnieniu, nie pouczył go o skutku wynikającym z § 4 ust. 4 rozporządzenia, po drugie - wyznaczony 14-dniowy termin nie był właściwy z uwagi na to, iż po przedłożeniu pisma RSW „Prasa-Książka-Ruch” z dnia 20 lutego 2013 r. „organ rentowy miał świadomość, że żądane przez niego dokumenty zostaną

wydane przez pracodawcę dopiero w czerwcu 2013 r.” oraz po trzecie - zawarcie w decyzji odmawiającej świadczenia rentowego informacji o ponownym rozpatrzeniu wniosku po nadesłaniu dokumentacji z archiwum, z pominięciem informacji o związanych z tym konsekwencjach wynikających z art. 133 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej, stanowiło naruszenie § 2 rozporządzenia i mogło wywołać u skarżącego usprawiedliwione przekonanie o braku potrzeby podjęcia u pracodawcy starań o szybsze wydanie zaświadczenia o zatrudnieniu oraz braku celowości zaskarżenia decyzji, co doprowadziło do jej uprawomocnienia się.

Okoliczności te w większości nie wynikają z ustaleń stanowiących podstawę zaskarżonego wyroku i nie stanowiły przedmiotu oceny Sądu drugiej instancji. Tymczasem zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, zastosowanie przepisów prawa materialnego do niedostatecznie ustalonego stanu faktycznego oznacza wadliwą subsumcję tego stanu do zawartych w nich norm prawnych, a brak stosownych ustaleń uzasadnia kasacyjny zarzut naruszenia prawa materialnego przez jego niewłaściwe zastosowanie (por. wyrok z dnia 10 kwietnia 2014 r., II UK 393/13, LEX nr 1475166 i powołane w nim orzeczenia).

Należy także zauważyć, że nie jest sporne, iż na datę wydania decyzji odmownej skarżący spełniał warunki uprawniające go do świadczenia rentowego w rozumieniu art. 100 ustawy emerytalnej. Czym innym jest natomiast obciążający go obowiązek wykazania tego prawa w sposób określony w art. 116 ust. 5 tej ustawy. W toku pierwszorazowego postępowania przed organem rentowym skarżący wykazywał sporny okres zatrudnienia w RSW „Prasa-Książka-Ruch” wpisami w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innymi poświadczeniami zatrudnienia pochodzącymi od pracodawcy. Wprawdzie dokumenty te potwierdzały zatrudnienie skarżącego od 18 września 1972 r. do 2 października 1984 r., to jednak poinformował on organ rentowy o trudnościach z uzyskaniem od pracodawcy zaświadczenia o pełnym okresie zatrudnienia w związku z koniecznością odnalezienia dokumentacji archiwalnej oraz w wyznaczonym mu przez organ rentowy dodatkowym 14-dniowym terminie przedłożył zaświadczenie potwierdzające okres zatrudnienia od 10 lipca 1972 r. W tej sytuacji Sąd drugiej instancji powinien również rozważyć, czy wydanie decyzji odmawiającej

skarżącemu prawa do świadczenia rentowego z uwagi na „niewystarczające udowodnienie” całego okresu zatrudnienia od 10 lipca 1972 r. do 11 czerwca 1990 r., przy jednoczesnym zaniechaniu uzyskania niezbędnego do rozpoznania sprawy środka dowodowego bezpośrednio od pracodawcy w trybie określonym w § 29 rozporządzenia, może być uznane za pominięcie przez organ rentowy ustalenia jednego z warunków uprawniających do świadczenia, a w konsekwencji błąd tego organu w rozumieniu art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku na podstawie art. 398<sup>15</sup> § 1 k.p.c.

kc